

Walge daam

Ed 429

E. v. zur Mühlen

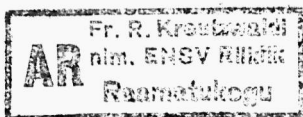
VALGE DAAM

A 7498.

HAAPSALU 1938

Ar 938
Zur Mühlen

105.657*

Tõlgitud saksa keelest.

F-a P. Tamverki trükk ja kirjastus,
Haapsalus, 1938.

Kurduvast kindluseavast astus välja vahimees. Jäiselt sillerdas külm kuupaiste raudkülmas õhus, manades sinavaid varje krudisevale lumele. Sõjalased sobitasid seljale pambud, lükkasid karedad labakad kasukavarrukaile. Kõlises lumi saanijalaste all, nagu tallaksid sõjalased klaasi. Nende tee viis varemisse, mille müürid kõrgusisse tikkusid, varjates oma sisimas magasiaitu. Üle kõige tõusis vana lossitorn, märkides tunnusena linna ja ümbruskonda. Laevurid rõõmutsesid silmates kaugelt kodulinna torni punavat katust. Kodust ja kutsuvat . . .

Nüüd seisis ta seal surmüksinda, maha jäetult. Ühtki inimhinge ega asulat hääleulatuses, müüride sulgedes teist maailma.

Ragisedes langes kitsas lossivärav vaikus kinni vahimehe astudes läbi. Kõrged gooti võlvaknad, millest läbi sirendasid kuu ja tähed, laskeavad, teravatipulised tornivii-
lud, teel sügavad peidikud pooleldi mattunud lumme ja üle kõige valitsemas surmvaikne põhjamaa jääne talveöö.

Hangedes lõmitas relvavalvuri ütike, haaratud laguneva kiriku varjuembusse, mille ümargust kõrvalehitist — üksikut ristimis-
kabelikest — kõrged kuused valguse ja varjudega nõidusid värisevas kuuvalguses.

Üllatava kiiruga astus välja äratatud valvur, kohmitsedes külmast. Sõjalased tegid ruumi ja uus vahimees astus ligi: verinoor punalakaline meesolevus.

„Näpistab tublisti,“ libises ta huulilt.

„Sa võiksid ju vahetevahel käsi viibutades soojust sobitada“, soovitas vanem mees heatahtlikult. „Nitševoo“ irvitas teine mure-

tult ja pikkamisi kõmahtas tornikell ühte veerandit kesköötunnile. Järsult ja käristavalt löikas see õhe.

„Ära unusta — kuulsid veerand kaks-teist lõövet juba — igakord hüüdmast signaali: kui ootad ära hõike püssirohukeldriit rannal, siis vastad veelgi korra“.

„Tänu vennike“, ja siis kõlas kaugusse pikalt ja lõputult kurvameelne hüüd: „Haliloo“... Noor sõjalane laskis valla vastuhüüu noorest võimsast kõrist, kaja kõmas rahuldatus tagasi. Ikka pikaldasemaks venis rütm, kuni heli täiesti kaugusse suri. Edasi-tagasi, ikka kümme-konna sammu kaupa, marssis nooruk. Katsus korraks soendada, taas heitis püssi üle õla, pikkamisi nagu aeg neetud külmuses. Kahekordselt oli ta hüüdu vastatud, nüüd nõjatus ta selgapidi vastu relvahoidja majakest. Siis — miski kimbutas ta pilku ristimiskabelikese müüridele: paistis kärisenud katusejäänus, siis libises sõjalase pilk gootivõlvsele aknale ja üllatusest avanes ta pilk pärani. Miski liigutas aknaavas, küljelt astus see välja: värisev nagu valge vari. Ei, siiski mitte veri. Mees nägi kuidas linik pikka kõrvaldus: neitsi rõivatükk ning ümar õlg paljastus. Ta nägi ristitatud käsi ilmutise rinnal, lootusetult painutatud pead. Ta nägi kitsaid kingakesi all aknaäärel — tornis lõi kell vaikusse 12 kõlavat lööki. Jällegi kostis rannalt „haliloo“, kuid ühtki vastust ei järgnenud. Teist, kolmat korda — asjata. Vahimees paugutas tulirelva — asjata. Linna koerad vaid hulgusid ahastavalt. Jällegi kolm lasku järgipannu, seepeale kolm lasku peakorterist, kuid ühtki varemeist.

Alarm: sõjalased tormasid varemeisse. Kummardusid üle nooruki sõjalase, kes elutult relvavahi majakesele toetus. Oli ta külmunud? Ei, ta hingas, kuid midagi halli varjutas ta nägu. Alles soojas toas tuli elu temasse. „Valge daam!“ sosistas ta metsistunud, keerutelles palavikuliselt oma haiguse-

fantaasiais. Suur kuumus oli haaranud ta keha. Lõppeks veidi toibudes näis ta olevat unustanud salapärase valge daami.

Ja kui kuu jälle helkides tuppa vaatas, jutustas noor sõjalane oma elamust. Koos uurisid kohta. Ent värav ja uks näisid puutumatuina. Julgemad ootasid järgmisel täiskuul torni varjudes, ent ootasid asjata. Relvavahimajake aga viidi mujale, preestrid tulid ja pühitsesid nõiutud pinda. Kuid hilissuvel täiskuu jällegi kerkides kõrgtaevasse, levis salasosin kiiresti läbi linna: olevat jällegi nähtud Valget Daami. Sedakorda mitte üksikuist, vaid mitmeile olevat ta end ilmutanud.

* * *

Möödunud aegade uduloor hajub ja esile astub muinasjutt: ikka selgemaks, teravamaks muutub pilt, rändame taas tagasi keskaega; rüütel Jürgeni ja kauneima rootsi näitsiku Margareta saatus kerkib minevikust.

* * *

Halvematest halvem päev oli tabanud uhket lossiprouat, vabra väejuhi leske. Ta ainus laps, Jürgen, seisis ta ees. Armastus ähvardas murda emasüdant; salaviha paisutas ta rinda. Ei olnud elus ta armsamat tunnud kui poega, kes suuresti erines emast. Nagu lossiproua kuju oli tugev ja suur, nii pojuke õrnuke-väike. Kirglik-säravsinisilmad on pojal, linalakne ta juus. Emahääle kõlades kargelt ja ebakaunilt, kostus poja rääkides kui meeldivat muusikat. Lapsest saati loomuldasa teisiti paindunud, kui ema tast ootas ja lootis: nooruki vaim oli väljahtand heledamini kui vanemal kunagi. Täna oli saabunud emal päev, kus armastus pöördus lõõmavaks vihkeks, leidmata ühtki piiri.

„Näeksin meelsamini poega jalge ees lebavat laibana — kui lasen sind langeda autuna igavesse teotusse.”

Pikka-pikka tõusis nooruki pea, vaatas ema kodusse palge, mida ta ikka enam kartnud kui armastanud.

„Kas on suur ülekohtus armastada tütarlast, armuline ema?”

Põlastavalt kehtas õlgu naine: „Meeletu oled sa, Jürgen, — ei taha ma vihastuda — et niimoodi küsida võid. — Oh, kui su isa veel elaks — tõsiselt manaks sind needusse su tillas isa. Pistodaga oleks sind naelutanud seina, kui temale julgenuks pihtida seda, mis pidi kuulma emakõrv täna.”

Päritles edasi poiss:

„Kas väärrib truu armastus surma?”

Naise käed klammerdusid poja õrna õlga ning raevuhoos moondus ta nägu.

„Sul on vist kadunud viimne aukübe?” sisises raevus emasuu. „Alatut tahad sa naida ja kõlvatut tõsta porist”.

Südamest solvatud pilk puuris emasse, välkude pildudes silmist.

„Neiu on auväärt kodaniku tütar, ja pealegi ilus kui päike!” Ema naeris, vaht väri-sevail huulil.

„Sina, Jürgen, üllaimast aadliverest, kes kosida võiks vürstide tütreid, kes rikkusi omad ja võrsud kuninga verest, ole neetud sa meeletu. Häda, häda sulle, kui toimiksid nii.”

Rammetult langes lossiproua kõrgesse tooli. Pilku taas heites üles, oli poeg irdunud ruumist. Hüüdes hirmust kohkunud teenrit, ta läkitas virgatsi piiskopilossi, kutsuma pihtiisa, vaga venda.

Väljas valitses valge suveöö. Pärlmuttermeri sätendas . . . Eha kustuv puna nõidus esile punakaid virveid. Jürgen läbis uinuva linna, minnes mererannale, kus asus ta kallima isamaja. Maja, mis kuulus raekirjutajale Guden'ile. Kivikesi viskas ta aknale ja liiva' kuni see paotus ja ilmus nähtavale neid.

„Jürgen . . . sina?”

Õitsvate sirelite all nad istusid aias, vana isa uinudes muretult. Emakene oli ammugi varisenud manalasse. Oma muresid kaebas Jürgen.

„Hästi, et lõppeks julgust võtsid kõnelda emale tõde“.

„Oh kallim, otsas on kõik!“ nukrutses nooruk.

Kuid neitsisuu suudles ta huuli, lootuses paremasse tulevikku. Kuigi surra tahtnuks ema, ennem kui lubanuks poega alamast soost kallima kaissu. Plaane sepiitsesid nad, ehitasid õhulosse: üks kaunim kui teine. Sirelid lõhnasid, kevadöö embas ja lohutas lootusi tulevikku, kuni ööbikulaul ärkavat hommi-
kut hüüdis.

See mida rüütliidaam öösi pihtiisale kõn-les, sisaldas vaid õudset tõelikkust: vannet ja maalt väljasaatmist vanale raekirjutajale. Kuhu ta minema pidi — keegi ei teadnud. — Vast läks ta tagasi Rootsi, kust ta kord tulnud. Rahvas vaid kurtis ta järel, kes ol-
nud õilis ja õiglane. Et aga Margareta oma kuumalt armastatud isale maapakku järgnes, seda ei kahetsenud keegi.

Jürgenil liisk langes karmim: kallimast kaugele kistud, kelle lohutused ja mõju teda karastanud, sumedus valdas ta meele.

Ta haigestus ihust ja meelest: kerge küll pappidel oli mängida temaga, sest ta kallim oli röövitud. Tal kästi loobuda ilmast. Tormikale emale seisis ta julgesti vastu, ent vagade vendade manitsev surve ja ähvardus pani ta järele andma. Jah — ta varandus langes kõik kloostri-le, kes ainsana määrati maitsma ta vara kuni päevi tal jätkub.

Ühelt patukahetsuselt teisele langes kloostrimüüre varjus karme määrusi täites kahvatu vend Franziskus. Temale oli saabu-
nud öö . . .

Istus pühalikul koosolekul toomkapiitel ning priori pominas kehvasti kostusid viisid toomkoo-
ri huulilt, leidmata südameist kaja.

Otsus tehti kindel: andekad laulupoisid vanuse ni viisteistkümmend end üles andma peavad, et paraneks toomkoori laul.

Tulnute hulgas torkas kenaduselt silma nooruk hiirõivais, kui vana laulumunk hääsoovlikult karedas kloostrikongis poiste hääli proovis. Sõbralik-mõtlikult piidles ta ilusat poissi, võttis taas viiuli seinalt, häälestas ja sõnus:

„Kuidas hütatakse sind?“

„Olen Lars“.

„Ja mida sa laulda võid?“

„Oh kõike, mis laulda võib rahvas“.

„Siis näiteks?“

Poiss äigas käega üle otsmiku, peen naeratelul mängles ta huulil:

„Oh ilusaim Adelgunde,
las sinu ihu kaunidus . . .“

Kohkunult viipas munk poisile, heites risti rinnale.

„Hoidku Jumal mind, hoidu patulauludest sellastest. Ütle õige mulle, kas oskad laulu Jumalale, mida lauldakse igal hommikul?“

„Muidugi,“ naeris vanakese ehmatuses löbustatud poiss, sugugi laskmata langeda tuju.

Pehmelt, paitavalt libises poogen üle keelte ja siis hääst astus sisse. Kuis kuulatas vanake kauneimat, mis ta kunagi kuulnud. Puhas ja magus ingliahäl, tõustes kord taevasisse kõrgusisse, taas langedes auväärilisse järelmõtlikkusse, kõlades kumavalt. Vanakesel kaua jooksid õnnepisarad palgeil, ennast aidata ei osanud. Kerkisid unelmad . . . kust, millest? — Kaugest õnnest ja noorusest . . .

„Rootslane oled?“

„Jah, vaga vend.“

Mõtlikult raputas pead vanake: „Emake minulgi oli rootslane. Oh emake!“

Kaastundes piidles poiss vanakest: „Ka hällilaulu võin laulda,“ — „Laula siis“ soosistas vanake, „aga tasa . . .“ Ta istus ja peitis näo kättesse . . .

„Maga, lapsuke ulnu,
varjatult säravaist tähist
kes hoolikalt valvavad sind,
ööpimeda puutudes lauge.

Õeke sinu nii ilus
varsti peab lahkuma meist,
ja tähena taevas ta rind
jumalatelgist me üle.”

Nii kõlas see pikalt ja pehmelt. Munga hing oli rännanud kloostrikongist. See ruttas sooja inimlikkusse tagasi. Kuid elav keha jäi sinna.

Naeratles piiskop koormeistri vaimustust nähes ning kuuldes ta teadet. Poiss kohale hüüti ja tehti tingimused teatavaks. Lars rahuldumata näis: keerutes mütsi ta suust ei kostnud „ei“ ega „ja“.

„Nii's tuled seitsmendal tunnil täna?”

Lars nuuksus ja kugistas alla nuttu, siis äkitselt välja ta paiskas, et sellise palga eest meelsamini ta oleks vaid Hiiumaal möldri-poiss.

Ei uskunud oma silmi nõukogu. Ja vaikis kohkunult Lars.

„Saad kõike seda, mis teised, ja peaksid Jumalat tänama, et saad vaimulikkonda kuuluda, lurjus!” Trotsivalt poiss heitis pea kukla: „Kelle man ma siin elama peaks, ei tunne siin ühtki. Kes maksab mu elamisraha? Kui mul piiskopihoovis vabadus oleks ja nädalas paar korda pekki, siis vast oleksin rahul.” Härrased pahvatid laginal naerma, ainult vaid üks, krahvinna pihtiisa, vahtis mornilt ja igavust tundes.

Keskustelid nõukogu härrad ja otsuse tegid: „Hüva, võid elada siin heinte all hobuste tallis. Võid aidata ratsude juures teenreid, kui leidub sul aega vaba.” Noogutas Lars: „Ratsud meeldivad mulle. Ja veel ujutuspaika neid viia!” Härraste pilgud kohtusid, poisi siiras rahu piiras teda ka häbematuis. Vanake munk ütles: „See on looduslapsi, kes ühtki kartust ei tunne.”

Lars võis minna. Esiti lonkis ta pikkamisi läbi pika võlvkäigu, teritades huuli ja vilistades tasakesti omaette:

„Oh ilusaim Adelgunde,
las sinu ihu kaunidus . . .“

Siis äkki pani poiss traavima paljaste jalgade pladisedes kiviplakkidel.

Koos kooripoisiga oli ka teine külaline tunginud kloostri: piiskopi kuri haigus. Kõik tehti, et teda jällegi tervisele viia, kutsuti Taanimaalt meedik. Kuid enne kui laev puutus randa, oli lahkunud piiskopi hing. Kõige vähem Larsile tegi see muret: ta ratsusid hoolega hooldas ja kõikide südameid päikeselise meelega võitis. Nüüd aga truult pidi leinalaule harjutama kooris, sest matus pidi tulema hiilgav. Vanake vend Rosalbus laskis laulda lapsi, nii et higi neil otsadel voolas. Kuid ikka jälle puhkas Larsil paelunult ta pilk: jumalik rootslase hääl, see päästab kõik.

Kõrgel katafalgil lamas lossikirikusse säetud sarkofaag, musta maetud oli kõik hiilgus kirev. Viirukisuitsu pilved tõusid kord alla, kord üles, õhku veel raskemaks tehes: toomkirik oli purustavalt tulvil rahvast. Lars võitles omale koha esimesse ritta: ülevalt tahtis ta näha varem nägematut näidendit. Vana õpetaja tuli appi, vaadeldes pehmelt ta küünarnukilööke. Kellad kumasid sumedalt ja raskelt; hingetult vahtis Lars väikesse aknasse kõrges müüris, kus teadis asuvat kitsa tee, mis ühendas kloostrit ja kirikut. Õige, sealt sukeldusid nad välja, need tumedad kujud, peakotid sügavale näole lükatud.

Lõputu paistis rongkäik. Ärevil pingutet meeltega püüdis ta tunda üht ainsat nägu, ent asjata. Üksteise järgi asetused nad pidulikult põlvitades kirstu kõrvale. Lars seisis kahvatuna värisedes kõrgel kooril.

„Kuis teda kõik haarab, millised sügavad tunded on tal!“ meeliskles vana õpetaja liigutatult. „Loodetavasti laulab ta siiski hästi, sest mis oleksime tema hääleta?“ Ja pikka-

misi tõstis vanake käe: vaikselt-kaebavalt algas Requiem. Helid voolasid imeilusa kiriku võlvides, juhitud ilusaimast, lõpmata armsast sopranist. All kirikus elavnes: mitmed tõstsid päid ja kuulatasid paelunult. Ja laulis Lars, peaaegu oleks ta rind lõhkend. Nagu välgud puurisid ta pilgud mustadesse peakottidesse, milledest mitmed pöördusid üles vaatama.

„Dies irae“ kõlas voogavalt. All altaril alustusid ümisevad palved ning ülalt vastas koor „Lacrimosa’ga“. Eelkõige soolo Larsilt. Kaebavalt, haaravalt ning lootusetult laulis noor hää. Ja seal, üsna kirstu taga põlvitajate hulgas, tõusis surmkahvatu noorukinägu, äärmuseni lahjunud, väsinud kustuvate silmadega. Ülal värises jumalik hää, kõlades kui nutt ja nuukse haaratud pealtkuulajaile. Põrutatult vahtis kantor kooripoisile, kelle ilme väljendas pisaraisse uppunult sooja kaastunnet.

Õhtuks oli kõigil muutunud tuju. Hiigelsaali asetatud pikad laudad pinkidega — algasid peied, sest nii oli vana komme. Edasi-tagasi lippasid kooripoisid, teenides kloostri-vendi pühi. Väljas kogunes eesti maarahvas ning kostitati neidki . . . Hiigeltuledel pöördusid odadel praadivad lambad ning härjad. Tinakannudest voolas rikkalikult mõdu kivikruusidesse. Lars aga oli usinam kõigist: ta rõõmus tuju oli taas jällegi käes. Ristijalu istus vendade ees, puupinkidel, kord siin kord seal, pillates lõbusat nalja. Kui ümbersündinud näis täna varahommikul kurvastav poiss. Siin oli ta vallutanud palju südameid ning tänane laulgi oli temale vendade heatahtlikkust tõmmand. Vana munk ei võinud küllastuda vahtimast armsaimat kooripoissi: saledakasvulist nagu osi, säravat ja sinisilmset, musterpoissi tema rahvast, poolpikkade lokkuustega.

Nüüd jõudis Lars lustakate hüpetega laua alumisse otsa, kus pimedaimas kurus

konutas kahvatu kloostrivend, söömata, joomata, unistavalt vahtides kaugusse. — Ruumis valitses pimedik, kõrgetest igivanadest puudest varjustatult. Ootamatult äkki istus ta ees Lars, läikiva viinapeekri sädeledes peos: „Sina, vend Franziskus, miks ei taha sa juua? — Vasta mulle.“ Munk äkki võpatus ning põnevalt vahtis ta näkku. Poiss haaras kergelt väriseva peekri, täitis ja asetaski oma huulile: „Sinu terviseks,“ siis üteldes peaaegu anuvalt: „Nüüd joo.“ Ja Franziskus kuulekalt haaras peekri, nagu tuli voolas harjumatu jook läbi ta soonte.

Välkkiirelt libises Larsi pilk üle vendade keegi ei vahtinud teda. Siis sosistas: „Jürgen, armsaim, olen siin, siin su juures. Ei tunne sa mind?“ Vend Franziskus lõi kokkunud palgel risti ette ja pomises: „Apage Satanas. Viin segi ajas mu meele.“

Pehmelt ja anuvalt kostis Larsi sosin: „Jürgen, Jürgen, kas mäletad veel — vaid aasta eest — vandusin igavest armastust sulle — mu isa on manalas — pagesin sinu juure, kuid sinust on saanud munk. Siis tahtsin sulle vaid lähedal viibida“.

Lars tõusis, tuksuvat kätt venna õlale pannes ta värisev suu sosistas: „Jumal õnnistas mu ettevõtet, kõik õnnestus. Jürgen, nüüd sa ei tarvitse enam kurvatseda“. Noolena jooksis ta edasi, ühe mant teise man.

Franziskus aga nõjatus seinale, hirm ja ehmatus näol. Kaks vendest vahtisid teda: „Vaata Franziskust, kuis on ta võtnud üle mõõdu. Jah, see lõputu enesepiitsutamine — nii ta läheb peagi hauda.“ —

„Joo vennas,“ hõiskas juba ülevasse tujju sattunud vendadering. Julgelt haaras Lars peekri: „Elagu me uus piiskop!“ Ja pühad vennad naersid valju. Paks prelaat laua ülimast otsast, kes head nalja ei põlgand, pärida laskis, mis naljakat allpool. See mis ta kuulis, prelaadile meeldis. Piiskopiks lootis ta saada, seetõttu elustas rõõmu esimene

„elagu.“ Ta annetas poisile mündi ja siit-peale oli Larsil hea mäng piiskopi laual, sest prelaadist sai tõesti piiskop.

Margaretale algas nüüd võitlus kui elu eest; võita tagasi armassatu, kelle meel maailmast täiesti võõrdunud, kes teda pelgas kui tuld. Vaid üks kord, ainus kord oli ta temaga rääkinud: „Põgene Margareta, nii kiiresti ja kaugele kui võid. Sest avastataks sind, oled surmalaps. Ära unusta mitte: Jürgen on surnud, ta suri piinakat surma. Vend Franziskus on taevale õnnistet, ei iial ei murdu ta vanne.“

Kuid Margareta jäi, ootas. Ta päikeseline meel lootis. Tagasi tahtis ta teda, armsaimat. Koos pidid nad pagema. Ja öid ning päevi unistas pagemist pimedasse öhe, kaugeisse idametsadesse, venelaste juure. Kes tunneb teda sääl? Jürgen tooks talle jahisaaki ning tema valmistaks sest maitsvat toitu, sügavalt, sügavalt peidetuna metsa. Majakese ehitaks temale; seks valmis juba kirves, mis peidetud rannakivide alla. Kaasa võtaksid selle — mis vajaks nad veel? Soe ja usaldav koduke, keset linde ja loomi. Need ei teeks kurja, ei reedaks neid. Kas oli ta patt siis nii suur? Ei, siiski mitte: Jumal on hea. Suurem on küll nende patustus, kes Jürgeni kloostriisse tõid. Kas Jumalale ei või ka metsas tuua palveid? Ühe ristikuju peab Jürgen talle tegema, just majakese kõrvale, ning päevast päeva tahavad nad põlvedel paluda Jumalat, ta peab neile andestama. Vaid igapäev truisti paluda . . .

Sügis siirdus maale, külmalt ja kõledalt hingas põhjatuul, alalist vihma valas hallunud taevast. Margareta ei olnud veel tabanud ühtki sihti. Igapäev oli ta lille libistanud Franziskuse kongi ette — kas ta seda tõesti märkab? Ja kuis oli ta laulnud kõikidel messidel. Kas polnud see sulatand ta südant? Kuid ühtki pilku polnud kunagi langenud talle. Margareta pea peitis heina

ja nuttis kibedaid pisaraid. Ka vana õpetaja muretses ta pärast.

Novembritorm ulgus ümber müüride. Rahe ning lumi ragistasid vastu aknaid, kui vend Franziskus kellatorni läks kella helistama. Terve ta olemus oli karestund ajas, ta tundis end võitjana kohutavas katses, see andis talle jõudu ja julgust. Pikka tõusis ta mööda tornitreppi, mis suurtest kividest toorelt raiutud, tõmbas kellanööri, ent ükski kõma ei kostnud välja möllu. Lumetorm näis olevat tungind läbi lahtiste luukide, puistates üle kõlisevad vennad.

Töö oli tehtud, alla astuma hakkas ta jalg. Siis — esimesel astmel kuulis ta nuttu ja nuukseid. Oleks peaaegu ehmatusest langend, käsi haaras karedat nõöri, teisega laternat tõstes.

Margareta kergitas end, nuukseist veel rappudes ja astus ta juurde:

„Jürgen, Jürgen — räägi ometi ükski hea sõna mulle, — näed kuis igatsen su järgi.“

Ohates pöördus munk, samuti piinatult.

„Lahku patust, Margarete!“

„Jürgen, kas armastus on's patt!“

„Tõesti, eemaldu minust.“

Nüüd raevus Margareta, jalaga lõi vastu kive: „Patt on klooster, patt on pihtiisa, patune on su ema. Vabaduse on nad su'lt röövind!“

„Ei Margareta, läksin vabatahtlikult kloostri ja jään talle truuks.“

„Jürgen, Jürgen, sa ei armasta mind — sa pole mind kunagi armastand.“

Ja ta silmist purskus uus pisaratevoog. Milline mees võib näha liigutamata naise nuttu?“

„Margareta,“ ta hääletoon pehmus, „oled noor, ei taha ma needa su tegu. — Jumal andestagu mu uut pattu. Tõesti oled määratud teinud — niipalju minu eest kannatand. Aga mine, ma anun sind — eemaldu mi-

nust — päevad ja ööd tahan ainult paluda sinu eest.“

„Hästi ela — Jürgen,“ sõnus tüdruk hääletult, „ma lähen, ma lähen, kuid ainult siis kui armastad mind.“ —

Rahutu oli vana kantor: talle saadeti sõnum. et haige on rootslasest kooripoiss. Leidiski poisi palavikus lamamas tallinurgas. Ja mis enim teda ehmatas.— Lars oli kähisev-häälne ning nohus. Ta käis ühe juurest teise juure, otsides kloostri ulualust Larsile. Lars oli armastet, seetõttu kuulis sest piiskop. See mõistis ja õhtusöögil vendadelt küsida laskis, kas keegi haiget Larsi ravida tahaks. Võttis sõna lossiproua pihtiisa, vend Ignatius : haige viia võiks köögivenna juurde, kel küllalt on sooje nurki. Anus vana kantor, et usaldatagu laps temale, sest sellise hääleta pole kloostrikooril mingit mõju.

Ning piiskop kohe täitis ta palve ja vend Franziskus, kes vanakese lähedusse hoidis, kuulis ta palvet: „Kes aitaks mind kanda poissi — ta on nii nõrk?“, ning aidata lubas. Hobusetekki mähitud haige nad kandsid läbi tormi ja tuisu kloostri. Õrnalt, kui naisekätel, panid ta õlgesse voodi. „Vett“ sosistas poiss. Vend Franziskus tõstis haiget ja toetas ta pea vastu oma rinda, ajal mil kantor teda jootis.

Nüüd imelisi nädalaid järgnes: raske põletik kopsus oli peagi võidetud tugevast tervisest, kuid kaua veel püsis nõrkus. Franziskus oli pea täiest üle võtnud ravi, valvates päevad ja ööd ta kõrval. Rääkida palju veel Lars ei võinud, kuid vaikselt lamada Franziskuse kätel, see oli talle parimaks raviks.

Ka Franziskuses ilmnes järsk muudatus: uuesti näis ta noor ja terve. Ei sosistanud ta enam, elastselt ja elurõõmsalt kõlas ta samm, oma kohust ta täitis — ja veel enam. Ei olnud agaramat venda kui tema, keegi ei märganud erilist.

Veidi enne jõule haigestus ka vanake. Franziskus teatas sellest ja küsis, kas nüüd tema võib võtta Larsi enda juure, sest see on veel nõrk ja tallis on külm. Pärimesteta täideti ta soov ja õhtul kandis ta oma kongi õlgkoti, toetades nõtra, kes tahtetult järgis.

Uks langes: nad olid üksi. Embasid ja suudlesid verele huuled. Nüüd teatas Franziskus Margaretele põhjused: ta pidi teda oma juurde võtma, et mitte avastatud saada. Juba raviaja kestel, kui tüdruk mõistuseta lamas, oli ta seda sageli kartnud. Õnneks oli vend kantor nii vana, ja kui ta ka midagi märkas, ei kunagi poleks ta reetnud.

Aga kui neiu täiesti toibub, peab teda eemaldama siit — ilmkahtlemata. Nüüd aga — Jumal oli annetanud põneva aja, — nii palju armastada nad võisid üksteist — ainult ettevaatust, ettevaatust! Ja jällegi surus ta neiu oma rinnale: „Pidin sind kaitsma, sest see oli mu kohus, sa taltsutamatu laps. Jumal ei arvesta seda mulle kui pattu, sest olen sind hoidnud surmast. Nad tapavad sind, Margareta, usu mind, seepärast vannutan sind: ole ettevaatlik.“

Hüppas rõõmust Margareta südameke. Nüüd oli ta niikaugel, pikkamööda mõjutab ta munga ka pakku — asjata polnud ta rootsitüdruk, üks õige, isemeelne rootsitar — mis ta soovib, seda ka teeb: ta peab, peab. . .

Soe märtsipäike piidles venna Franziskuse kongi, paitades Larsi rikkalikku blondjuust, kes oli agaralt ametis, et kongi korda luua. Siis jooksis ta hobuste man ning tegi seal tööd, igauhele lustakas sõna, olles jumaldet soosik seal kloostri. Haiguse järgi ta hääl kõlas kui inglil. Kõik kahju kadus, kõik mured moondusid lootusiks Larsi lauldes kirikus. Helisesid inimsüdamete jumalikul keeled ja kõlasid veel enam kui jumaliku hääle keel tunda suutis. Päevläbi armastajad üksteist ei näinud, ent öösiti pidevas avastus-

hirmus, vaikselt ja vaadates ette. . . siis oli neil jällegi lõpmatult üksteisele ütelda.

Margareta tundis, kuidas ta päev-päevalt Jürgenit plaanile võidab—veel seisis ta vastu, kuid kui nõrk oli see vastuseis. Niikaua tahtsid nad oodata, et jääkattest vabaneks meri ning taas tormisel ööl kaduda — vist küll kirdesse. Margareta kui vaba kooripoiss oli sadamast otsinud kerge paadi. Korjasid mõlemad toitu, leivapalu kõrvale pannes. Margaretal kaugel väljal leidus peidik, kuhu päiviti kanti kõik moon.

Klooster oli ärevil: oodati piiskoppi kaugelt, vaatama vendade elu. . . Palavlik tegevus tuksles ning täna oli otsustatud, et kooripoisid peaksid ühtlaselt rõivastama.

Tuli kloostrirätsep, kuivetanud mehike idamaise näoga. suure kotkaninaga ning punaste silmadega, võttes neilt mõõtu: „Seisa otse mu ees, poiss,“ ümahtas ta Larsile, oma kondiste käte kobades üle noore keha. Nüüd libistas ta ka ilmselt vajaduseta üle poisi ning irveks tarretus ta nägu. Ning ühe munga astudes juurde, irvitas sellele: „Kui kenasti koor tänavu laulab, kui oleks ses neidudehää!,“ seejuures ta silmad pilkused kurjas õeluses, pannes imestama munka. Lendavijalu Margarete Jürgenit püüdis, ei julgenud kõnelda temaga, sest talle paistis kui jälgiksid neid juba tuhanded silmad.

Nõrkenult hirmust ja murest, langes ta õhtul Jürgeni rinnale, puistates avali südant: rätsepas kahtlus on tärnanud, nad kiiresti pagema peavad, kohe — täna öösi. Jürgen seisis tardunult, suutmata otsustada: kuidas pidi see läbi viidama? Vend kantori asjasse pühendama peaks, see vast võiks neid aidata. Neiugi tahtis ennast mungana rõivas-tada. Nüüd ja edasi pidi aitama Jumal. Vä-risedes näitas aknale Jürgen:

„Sellases heledas täiskuus ei tohi me lii-gahtadagi.“ — „Eks mähime endid siis voo-dilinadesse, et me lumel välja ei paistaks,“

pani ette Margareta. Kuid Jürgen hakkas uuesti kahtlema. Kindlasti polnud rätsep midagi märganud, sest siis oleks ammugi kõlanud alarm.

„Jürgen, usu mind Jumala pärast, tal on kahtlus ja kui ta proovile tuleb, siis veendub ta asjas ning me oleme kadunud hinged.“

Veel õhkas kahtlevalt Jürgen:

„Nad võtavad kohe meid kinni. Me oleme jala, mõtle nende nobedaile ratsudele.“ Ja hõiskas Margareta: Nüüd ma tean, Jumalale tänu. Homme pean viima ratsusid sepale. Siis, Jürgen, pead sa ette minema metsa, kuhu ma hobused toon ning läbi udu ja tuule, üle jää me sõidame Soome-maa poole.“ —

See pääsetee paistis parim Jürgenile, kui ainuke võimalik. Nad rääkisid varakult kõik kokku ning jäid väsinult puhkama.

Oh raske nooruseuni, kloostrivenda sa hukatusse viid. Kell kolm pidi ta kellasid lööma, kuid puhkas veel unepaelus. Karedalt äratatult ehmus ta poolsurnuks, teades et kahetsedes juhtunud pattu enesepiinas, ta ei tohi kirikust väljuda. Kui rätsep peaks tulema, oleksid nad kadunud. Ka Margareta värises ja kui vastu õhtut ta tõesti nägi rätsepat tulemas, puges ta heintesse hobuste juures, ega tulnudki välja hüüdmiste peale.

Kõik rõivad oli rätsep juba proovinud, puudus vaid Lars. Meister seda ka vanale vennale kaebas, kes just otsiski hobusepoissi. Siis äkki ärkas taas rätsep: „Siis proovita teeme, ta teab ju, et ohtlik on kiirus.“

„Tahaksin meeeldi tabada poissi, tahaksin sõrmede all hoida kelmi.“

„Ja miks siis,“ kihistas rätsep: „eks homme saada ta minu man, teisiti teha ei saa.“

Õhtupalvusele ilmus surmkahvatult Lars, ning sai vendadelt noomida, mis komme olevat nii kaduda? Lars vastas sosinal: „Olin haige ja magasin heintes.“

„Kahvatu oled,“ ütles pehmunult munk, „kuid homme lähed varakult rätsepa juure.“

Õösi Margarete kogus meeleheitliku energia ja valmistas kõik, et tallist ja kloostrist viia salaja hobust. Eelmisel õhtul oli ta palunud naljatades väravavahti lubada temal õhtuti sulgeda uksi; nii lipsas ta välja. Kõige ees kiirustas Jürgen tumedaid teid kaudu randa ning lõppeks nägi ta tulevat ratsuga Margaretat. See oli jällegi rõivastatud naisena, et mitte rahvale silma torgata. Ja Jürgen tõmbas üll tallipoisi rõivad. Mõlemad kargasid ratsudele ning algas teekond üle jää. Hele märtsipäike, mis neid rõõmustas kunagi, kuulutades kevadet, mis pidi tooma vabadust, oli toonud neile õnnetust. Ta oli sulatanud jää, — kevadtuules tekitanud laiuhahvandeid. Paljustest pragudest hüppas ratsu kindlasti üle, kuid nüüd seisid nad nõutult laiuhahvandi ees.

„Tuul lõunapoolt tuleb, üks ratsutagem põhja, vast on seal kitsamaid kohti.“

Petlik lootus. Aiva laienes lahvand. Ning laotas käsi Margareta: „Mis teha? Mis hakata peale?“

Ja äkitselt nägid mõlemad kerkivat horisondilt musti punkte: üha lähenedes, just otse kõrgusse tõusva kloostritorni suunast. Olukord oli selge: „Juba jälgitakse meid, enam ei ole tagasiteed.“ Kuid jälle oli terve Margareta elujõud kohal: „Edasi Jürgen!“ Astu nüüd maha, sest olen ju kergem ning minuga julgeb hobune hüpata.“

Ta laskis hobuse tagasi kõndida, et võtta hoogu hüppeks, mis tollipealt õnnestus. Asjata polnud Hiiumaa hobuse koduks, kus väikesed ratsud kui nooled veel tänini ületavad jääpragusid. Jäises vees ujus Jürgen, Margareta viskas talle vastu ratsme, meest tirides jääle. Ja edasi läks põgu, meeletus ärrituses ja kiiruses.

Kevadtuul tegi vahetpidamata oma tööd. Pragu aina laienes ja jälgurid pidid pöörama

ümber. Salateid kaudu lipsasid põgedikud üle eelseisva saare, püüdes kaugemale põhja, kus pidi leiduma lahtist vett. Oma rõivais tundsid nad ennast veidigi julgemaina, kuigi saarel Jürgen mõnda preestrit tundis. Ärevus ei lasknud tunda niiskust ega külma, nad ööbisid heinasaadudes. Margaretal oli leiba kaasas, olles nii suurema nälja eest hoitud. Väsind hobust veeti ratsmeist järgi.

Lõppeks koitis päev, ikka nad rändasid edasi. Siis kostis metsik kohin ja voogamine nende kõrvu — nad vaatasid säravalt näkku üksteisele — vaba oli põhjapoolne meri — nad võisid edasi pageda. Pea nägid nad talu oma ees ja merel, mis mustas valge lumekatte tagant, kõikus suurem laev, veel puudus sel taklas ja mastipuu.

Nad astusid madala toa soojusse ja õn-
nistust ütlid.

Imestunult astus esile omanik:

„Kes te olete?“

Nad lasksid langeda silmad: „Meid aita edasi.“

„Kuhu“

„Su laev seisab laineil, võta meid kaasa, kuhu sa ise ka läheks. Truult tahame aidata Sind.“

„Kes olete?“

„Oleme kaks jälgitut — õnnetut.“

„Ning jälgib kes teid?“ „Kurjad inimesed,“ sõnus rutusti Margareta, „nad sallida ei või, et armastame üksteist.“

„Ja teie roim ei seisa miskis muus?“

„Vannume seda Jumala juures.“

„Pehmus ka mees: „Istuge ja soojendage, on kurjad ajad.“ Ta kutsus naise, kes elustas neid joogi ja söögiga, piideldes kaastundes ilusat tüdrukut.

„Tänu Jumalal, et oleme hõimlased: olen rootsitar,“ ütles Margareeta. Sõbralikult naeratas seepeale naine:

„Seda mõtlesingi. Nii usaldatav näid sa mulle.“

Nad tundsid end peidetult hea mehe juures, kes uskus neid. Öhtul ütles ta naisele: „Need on tublid töölised, kes tulevad mulle kui hüütult, homme alustan tööga ja viin neid siis Soomemaa randa. Hobuse jätaavad nad meile.“

Lendavas kiiruses käis töö, nad tegid mis iialgi teha andis. Paat pigitati, mast püstitati, seati sõiduvalmis ka puri. Homme vara . . .

Seinaäärsel pingil istus noor paarike, soojas toas lugedes tunde. Kuis olid kaheksa päeva pikad, kui pikka möödusid minutid. Nad usaldasid ja ei usaldanud meest. Nad värisesid, kui ta eemaldus majast ja värisesid hirmus, et keegi võõras võiks tulla. Aga asjata oli kõik mure, veel paar tundi ja kõik oleks üle.

„Jürgen . . . kas sa ei kuule samme?“

„Armsaim see on tuul.“

„Jürgen, need siiski on sammud, aidaku meid Jumal.“

„Rahustu armsaim, see on tuul.“

Kas polnud ta nii ööst-öhe hüüdnud? Mingit tähendust ei omistanud ta sellele, ent täna kiskus tüdruk end valla. Libises tasaselt uksest välja, vahtis värisedes ringi, heitis siis maha ja surus kõrva vastu maad.

„Halastaja — need on ratsurid ja väga lähedal!“

Meeletult kiirustades ta rebis Jürgenit ülesse: „Paati, paati — püüdjad on sää!“

Oli veel pime. Saabuvad ratsurid ei märganud paati, mis sõudis kiiresti laevale. Järsult kloppisid uksele, ehmunud peremees seisis nende ees: „Kas sul siin leidub pagejaid mandrilt?“

„Pögenikke mandrilt?“ kordab pikk mees.

„Kiiresti, tuleta meelde, üks nooruke naine ja nooruk mees — kas olid nad siin?“

Välkkiirelt rändab mehe pilk nurka, kus paarike magas — tühi on koht. Ja julgus tal tõusis.

„Kiiresti räägi, või paneme sind raudu? Kas olid nad siin?“ Rahulikuks jäi mees:

„Üks noor mees ja noor naine olid küll siin.“

„Millal?“ karjus ratsur, „tuleta meelde.“
Ja piits vuhises mehele näkku.

„Oli see üleile või eile, meelega ruttu.“

„Mees oli tagasi pörkunud, nüüd astus ta tihedalt hobuse ligi:

„Kes lõi mind? Ah, üks väga vend piiskopilossist!“

Ta silmist hõõgus see, mida ta tagasi tõrjus.

„Kiire on meil. Üks munk on see, keda otsime ja tema armuke, — üks libu.“

„Noh, see on küll esimest korda, et armsam on mungal,“ pöristas mees. Ja valjusti: „Otsige. Mis Teile võin tõepärast ütelda: siin pole nad enam.“ Nüüd hüppas pruun munk ratsult ja käratas teistele ümber: „Läbi otsida maja.“ Ta ise rannale ruttas.

„Kus on su paat?“

Nüüd rahutuks muutus ka mees, tõesti, paat oli läinud. Ja teda haaras hirm oma omanduse pärast, paadi pärast, mis oli valmis sõiduks.“

„Halastust,“ hüüdis ta, „et nad mu laeva ei varastaks!“

Ning juba kuulsid nad ankrukettide kirinat. Meeletuna kargas peremees vette, pool ujudes, pool sombates. Ratsur jällegi hobusele istus ja sõitis ta kõrval läbi vee. Juba kõlkus ankur kõrges üleval, kui veest käsi ta haaras, ajal kui ratsur hobusel tõusis ja laevaküljele kiindus. Hobune tagasi maa poole pöördus, ratsuri sõrmed küündusid laevakülge, kust teda vihaselt haarati ja heideti tagasi. Ta pörkus tagasi, ent järgneval pilgul ta pardale tõusis ja siis kohtas rinnutsi vastast. Samane võitlus ankru juures tekkis, mis vabastunult sulpsahtas tagasi merre. Nüüd kindlasti paigastus laev.

„Appi!“ hüüatas peremees, kajades kaugele ning ajal, mil ta Jürgeniga edasi heitles, elustus kallas. Tormasid lainetes mitmed hobused, piitsaga meresse aetult. Pruun munk oli võitnud Margareta, kes lamas mõistusetä tekil. Nüüd tuli munk peremehele appi. Nagu hull kaitses ennast Jürgen. Ta lootis võita väikest paati, et võiks pageda. „Margareta“, karjus ta kähisedes, „hüppa paati“. Kuid Margareta ei kuulnud — tal inmitses peahaavast veri. Ratsurid lähenesid, võitlus pea otsustati: seotult lamasid Jürgen ja Margareta, põrandal lamasid üle tumeda vee. Saarel tõusis selgesse kevadtaevasse lõoke, lastes alla lõõrivat laulu.

Terve toomkapiitel on kogunenud: kohutumõistjaid oli tulnud Lihulast, Kuresaarest ja Pirita kloostrist. On juhtunud kuulmata lugu: kuid läbi munk pidas armsamat enda kongis. — „Saatan on meelitanud meeletut libu. Oled oma kurjade taiatöödega hukatusse meelitanud vaga venna, suurimasse pattu ja reetmisse. Kas kahetsed?“

„Ei!“ selgelt ja valjult see kõlab.

„Tõrkjas kuraditütar, sa ikka veel patustad siin.“

„Ma rääkisin tõtt — oleks ma valetanud, siis oleksin ennast patuseks pidanud“.

„Tead ju, et hirmsaimat piina ja hullimat surma me võime sind saata, su tõrksa meelega pärast.“

„Ihu mul Teie valdusse sattunud, ent vaim on mul veel vaba: ta Jumalalt tuleb ja Jumal ta pärib.“

„Vaiki!“ kärgatab piiskop. „Sa katk, sa saatanatütar. Surm kolmekordne sulle, kes eksiteele vaga munk viinud ja rüvetanud kloostrit. See munk neetult saab mõistetud surma ja süüdi ses oled vaid sina.“

„Ta oli elavalt maetud te müüres, nüüd vabaneb ta hing.“

„Häda teile, kes te mõõdate inimliku mõõduga ning teete määrusi, mis võimatud

kanda. Jumal lōi mehe ja naise ning seadis sisse abielu — kes andis teil õigust keelata abielu? Patt patu peale. Teab ju rahvas, et pea iga abieluta sündinud laps on mungalaps, kes suudab neid lugeda — neid on liiga palju. Häda teile, te karmid ja ebanimlikud kohtumõistjad!”

Edasi teda enam rääkida ei lastud. Ta kisti minema ja heideti tagasi kongi. Varsti neile mõlemile otsus tehti, ent salaja, salaja. Mitte üle kloostrimüüride välja — et mitte rahutuks teha rahvast. Sest terves maakonnas oli armastatud Jürgen.

All sügavas keldris pidi langema Jürgeni pea, veel täna öösi timukal tuleb täita otsus. Muidu ta ise kannataks karistust.

Hea nõu oli annud pruun munk: Margaretat peab elusalt müüritama ristimiskabeli orba. Kaks saksa käsitöölist, kes müüritöös vilunud pidid kohale toodama veel täna öösi.

Hele kuupaiste hõbetab müüre ja piiskopilossi katuseharju. Lendavad mööda metshaned ning luiged ja kuulutavad kevadet, kuid sügaval vanglas on pime. Pidevalt on Jürgen palumas andestust armsale ja endale, Jumalarmugi talle anti. Ta palub julgust ja jõudu oma armsamale. Veel viimse soovi ta ütleb — vend kantorit tahaks ta kordki veel näha.

„Vend, kas võid pääseda Margareta juurde?”

See noogutab.

„Mine ta juure ja teata, et päevad ja ööd tema eest palvetan ja ei karda enese eest. Kuid olgu ta tugev ja julge. — Vend, kas pean kaotama pea?” Vend jaatab.

„Kuid mis juhtub Margaretaga?” Vanake vastab:

„Seda sulle öelda ei tohi!”

„Kas teda piinatakse?”

„Ei, — ta sureb tervete liikmetega.”

„Tänu Jumalale.“ Juba kaua ma palusin Jumalalt Margaretale kergemat surma. Jürgen ligineb vanakesele, suudeldes teda suule.

„Anna see suudlus edasi mu naisele, ütle talle et viimse hingetõmbeni teda armastan. Ütle, et õnnistan päeva mil ta sündis, et ülimat õnne ta mulle maailmas jaganud, teda õnnistan viimse hingetõmbuseni.“ Vanakudes väljus vanake. Viskus trepile lootusetus ahastuses, hallpea lamades kividel.

„Jumal, miks ei taha sa minu vana elu, seda palusin Sinult tuhandeid, tuhandeid kordi, kui palusin õnnestumist põgenemisele.“ Ta tõusis. Kaastundes astus ta juure teine vend, pigistades soojalt kätt.

„Ebainimlik, ebainimlik on see. Kruusi veega ja leivatüki paneme talle kaasa. Vend Rosalbus, muretse üht uimastusvahendit või isegi mürki, muretse mõlemaid pigem, — halastus on see, et ei piinleks õnnetu.“ Rosalbus tõstab pead: „Kiidetud olgu Issand, ta kuulis mu palvet, ei kannatama pea mu lemmik. Tänu sulle, vend.“

Helendab hommikutäht taevas. Vaba on Jürgeni hing kõigest piinast. Ilmest rahun lamab linn, see küll paistab ainult nii. Kõik tunnevad hirmsat saladust kloostrimüüride varjust. Kibedust, ärritust ja lahknevaid mõtteid võib kohata kõigis hoonetes.

Ristimiskabeli ümaras ruumis seisavad munk munga kõrval. Keskel toretseb uhke ristimiskivi, selle üle kõrge aken, millest kuu kiired otse sisse voolavad. Tõrvikud, küünaldesära. Margareta tuuakse sisse. Kare valge linane särk varjab õrna kuju. Kaelusest kerkib sihvakas, valge kael; kuldjuus käharduv pehmelt ja helkides ümber ta otsaesise. Kindlasti suletud suul mängleb tasane naeratelu. Nüüd astub ta väikesele redelile, astub esimesele astmele, teisele, veel mõni aste ja ta on üleval. Veekruusiga järgneb vend Rosalbus, pannes selle ettevaatli-

kult ta jalgade ette. Väljasirutunult asub neiu orvas, käed ristitatult rinnal. Ta pilk ei näe miskit, see on endasse pööratud. Seal kummardub vanake munk ta jalgade ette. Lumivalge juus peatub hetkeks ta jalal, mida kui pühadust vanake suudleb. Ette astuvad mehed, ent pörkuvad tagasi: „Madonna on see, pühak. Ei me liiguta sõrmegi.“

„Siis olete surmalapsed!“ kisendab piiskop. Asetatakse kivi kivile, ikka kõrgemale tõuseb müür. Margareta seisab liikumatult, nüüd vaatab ta ülesse: taevase akna poole, kus läigivad kuukiired, moodustates silda taeva ja maa vahel. Nüüd on ta ümber pime, ruttu haarab ta kruusi ja tühjendab selle viimse piisani. Mahe-magus rammestus valdab keha, ta jääb magama kui laps ema käevarrel, ikka sügavamini, ikka kindlamiini — — —

Veel tänapäeval seisab ristimiskabelike lossis. Vaikselt ja unistavalt asub ta seal, valatud üle kuupaistest. Katus läigib ja hiilgab õhtukasteses hõbedas. Sihvakate kuuskede varjudes seisavad valged müürid. Kui tornikell kesköötundi lööb, siis hääletult ilmutis kerkib, paar pilku aknal viibib, et kaduda taas jälle müüresse. Vaikuses seisavad vaatajad. Vaid siin-seal kuuldub üksik noor hääl, ent võlu püsib ja sügavalt, mõjustatult tõmbub rahvas tagasi lossiplatsile, et tantsida ja mängida.

Valge ristimiskabelike seisab vaikselt ja mahajäetult jällegi kuu kahvatus paistes, kui ainuke tunnistaja sellest, mis siin sündinud. Kui tunnistaja armust ja vihkamisest, kui tunnistaja süüst ja lunastusest igavesti eksiivas imimsoos.

Fl. 938
Zur Mühlen